

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของ
แรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก*
FACTORS AFFECTING DIGITAL LITERACY OF THE AVIATION LABOUR
FORCE IN EASTERN ECONOMIC CORRIDOR

สรียาภา คันธวัชย์

Sariyapa Kantawan

กุลทิพย์ ศาสตรระจฤจ

Kullatip Satararuji

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

National Institute of Development Administration, Thailand

E-mail: sariyapa.k@rbru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยประชากร คือ บุคคลที่ทำงานอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการบินในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 4,618 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มโดยบังเอิญ จำนวน 357 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การทดสอบสมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบินในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อิทธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 2) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยี

* Received 7 March 2022; Revised 15 July 2022; Accepted 18 July 2022

ดิจิทัล ได้ร้อยละ 44.8 ซึ่งตัวแปรที่มีผลมากที่สุด คือ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม (.659) รองลงมาคือ พฤติกรรมการใช้สื่อ (.198) และสิ่งอำนวยความสะดวก (.129) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล, กลุ่มอุตสาหกรรมการบิน, เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, พฤติกรรมการใช้สื่อ

Abstract

The objectives of this research article were to analyse, and correlation the factors affected the digital literacy of the aviation labour forces in EEC. It was quantitative research, and the instrument was a questionnaire. The population is 4,618 people who worked in the aviation industry in the EEC. The sample was 357 aviation labour forces in EEC. The inferential statistics were used to test the hypothesis used to analyse the factors affected the digital literacy of the aviation labour forces, and the multiple regression analysis was used to analyse the correlation of the factors affected the digital literacy of the aviation labour forces. The results were found 1)The digital media usage behaviour, the performance and innovation effort expectancy, social influence, and facility condition correlated with the digital literacy of the aviation labour forces at the significance level of 0.05 2)The results of the multiple regression analysis were found that the media usage behaviour, the performance, and innovation effort expectancy and facility condition correlated with the digital literacy of the aviation labour forces at the significance level of 0.05. Those variables explained the variation of the digital literacy of the aviation labour forces at 44.8%. The most affected variables were the performance and innovation effort expectancy (.659), the media usage behaviour (.198), and the facility condition (.129) respectively.

Keywords: Digital Literacy, Aviation Force, Eastern Economic Corridor, Media Usage Behaviour

บทนำ

จากการขับเคลื่อนประเทศภายใต้นโยบาย ประเทศไทย 4.0 อ้างอิงจากร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ฉบับเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มิถุนายน 2561 เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นการรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามใน

รูปแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรงในศตวรรษที่ 21 จึงมีการจัดตั้งโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) หรือ EEC ซึ่งเป็นแผนที่ต่อยอดมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ที่ดำเนินการมากกว่า 30 ปี โดยโครงการนี้มีเป้าหมายในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีกฎหมาย องค์กร และภารกิจที่ชัดเจนเพื่อเป็นตัวอย่างของการพัฒนาให้กับพื้นที่อื่น ๆ ในอนาคต นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสะสมและนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ในเชิงการสร้างรายได้และอำนวยความสะดวกให้กับคนทุกระดับ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังด้วยการบูรณาการความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างรัฐบาล เอกชน และประชาชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ จะต้องยกระดับการลงทุนในทุกด้านไม่ต่ำกว่า 1.5 ล้านบาทในระยะเวลา 5 ปีแรก เพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นฐานเทคโนโลยีแห่งใหม่ของประเทศ โดยจะต้องมีการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยีให้ก้าวทันโลกอนาคต เพื่อให้ประชาชาติมีรายได้ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

โดย EEC มุ่งหวังที่จะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคมขนส่งเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันจากการลดเวลาการเดินทางและประหยัดค่าขนส่ง จากการตั้งเป้าหมายในการเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ กับ EEC ไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพื่อเป็นศูนย์กลางทางด้านโลจิสติกส์ทำให้อุตสาหกรรมการบินเป็นโครงการที่โดดเด่น และเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ EEC เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ การพัฒนาและต่อยอดศักยภาพในอุตสาหกรรมนี้จะช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการคาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์จะเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตได้อย่างรวดเร็วที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ สำหรับการพัฒนาด้านอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก (Eastern Airport City) ซึ่งเปิดเป็นโครงการที่ให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในการพัฒนาสนามบิน และกิจกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ อันได้แก่ การก่อสร้างพร้อมให้บริการและบำรุงรักษา อาคารผู้โดยสาร และศูนย์ธุรกิจการค้า ธุรกิจขนส่งสินค้าทางอากาศและโลจิสติกส์ ธุรกิจซ่อมเครื่องบิน ศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรการบิน และกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมอากาศยาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสนามบินนานาชาติหลักแห่งที่ 3 ของประเทศ และเป็น Aviation Hub ที่สำคัญในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong subregional-GMS) (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561)

อนึ่ง การปรับตัวของธุรกิจการบินนั้นมีความก้าวหน้าในด้านการใช้ประโยชน์จาก การแปรรูปองค์กรสู่ระบบดิจิทัลมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยมีการเพิ่มระบบอัตโนมัติมากขึ้นในอุตสาหกรรมนี้เพื่อรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น จากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ทำให้

หน่วยงานประหยัดค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นจากความเสียหายในระหว่างการทำงาน โดยเทคโนโลยี จะมาช่วยในการคาดคะเนความเป็นไปได้ได้อย่างแม่นยำมากขึ้น หากแต่เทคโนโลยีนั้นยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้เองทั้งหมด ผู้ควบคุมอุปกรณ์ดังกล่าวจึงต้องมีทักษะทางด้านดิจิทัล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ การค้นคว้าหาความรู้หรือข้อมูลที่ทันสมัย สำหรับเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องค้นคว้าผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้นทักษะ ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับแรงงานกลุ่มนี้ (IFS, 2017); (Li, J. et al., 2018)

ปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้อุตสาหกรรมนี้ก้าวหน้านั้น กลุ่มคนสำคัญที่จะกำลัง สำคัญและเป็นแรงในการขับเคลื่อนโครงการนี้ให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้นั้นคือกลุ่มวัยแรงงาน ซึ่งหากแรงงานมีความรู้และทักษะสูง (skilled labour) ย่อมส่งผลต่อการยกระดับผลิตภาพของ ประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป (กระทรวง แรงงาน, 2561); (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะความเข้าใจและการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญใน การที่จะขับเคลื่อนกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า การใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยี ถึงแม้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะความเข้าใจและการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลนั้นจะมีให้เห็นมากขึ้นในสังคมไทย แต่การศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นในด้านของ เยาวชนเสียมากกว่า การศึกษาในกลุ่มคนเหล่านี้ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นช่องทางใน การศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและเพื่อให้งานวิจัยนี้ได้เป็นประโยชน์กับการพัฒนา นโยบายดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) ของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้การวัดครั้งเดียว และใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคคลที่ทำงานอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการบินในโครงการเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก จำนวน 4,618 คน (กระทรวงแรงงาน, 2560) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 357 คน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่

แรงงานที่ทำงานบริเวณท่าอากาศยานอุตะเถา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จนครบจำนวน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ

1. พฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัล หมายถึง วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อดิจิทัล กิจกรรมการใช้สื่อดิจิทัล และแอปพลิเคชันที่ใช้ในระหว่างการทำงาน

2. ความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานและนวัตกรรม หมายถึง ระดับความเชื่อของบุคคลว่าการใช้ระบบจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานจากความเชื่อด้านประโยชน์ แรงจูงใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับ ความสอดคล้องกับหน้าที่หรือความรับผิดชอบ ความสอดคล้องกับผลประโยชน์ที่พึงจะได้ และสามารถตอบโต้ความต้องการของตนเองได้ ระดับความยากง่ายในการที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยจะต้องมีความมั่นใจเกี่ยวกับความยากง่ายของเทคโนโลยีดิจิทัล ความยุ่งยากในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

3. อิทธิพลจากสังคม หมายถึง ระดับของการยอมรับภาพลักษณ์ที่สังคมมองหรือให้คุณค่าเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นบรรทัดฐานของสังคม องค์กรประกอบทางสังคม และภาพลักษณ์ทางสังคม

4. สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับเทคโนโลยีดิจิทัล อันประกอบด้วย การกำกับดูแลให้สามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้ร่วมกัน การกำหนดเงื่อนไขที่เอื้อต่อการรับเทคโนโลยีดิจิทัล และความสามารถในการเข้ากันได้ของเทคโนโลยีดิจิทัล

ตัวแปรตาม คือ ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) ได้แก่ การเข้าถึง ความรู้ ความเข้าใจ และการใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเป็นคำถามแบบปิด จำนวน 64 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน

23 ข้อ

หลังจากนั้นได้ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.85 จากนั้นนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับแรงงานในพื้นที่สนามบินดอนเมือง จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient: α) เท่ากับ 0.965 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นที่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างผ่านองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง - พัทยา และฝ้ายหอมใหญ่อากาศยานอู่ตะเภาบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2563 (ก่อนที่รัฐบาลจะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ราชอาณาจักรในวันที่ 25 มีนาคม 2563)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ประกอบด้วย การทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบินในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อธิธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) อย่างมีนัยสำคัญดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อธิธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวกกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy)

ตัวแปร	ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy)	
	r	Sig.
พฤติกรรมการใช้สื่อ	.181*	.000
ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม	.656*	.000
อธิธิพลจากสังคม	.493*	.000
สิ่งอำนวยความสะดวก	.495*	.000

* Sig. < .05

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อิทธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวกกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อิทธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม (.656) รองลงมาคือ สิ่งอำนวยความสะดวก (.495) อิทธิพลจากสังคม (.493) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (.181) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบินในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อิทธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อิทธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวกกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ตัวแปรอิสระ	Unstandardised Coefficients		Standardised Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	.168	.228		.736	.462
พฤติกรรมการใช้สื่อ	.198	.055	.136	3.615	.000
ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม	.659	.061	.611	10.808	.000
อิทธิพลจากสังคม	-.074	.076	-.063	-.975	.330
สิ่งอำนวยความสะดวก	.129	.064	.120	2.013	.045

R = .63 / Adjusted R² = .448 / F = 81.967*, Sig. = .000

* Sig. < .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้ร้อยละ 44.8 ซึ่งตัวแปรที่มีผลมากที่สุด คือ ความคาดหวังต่อ

ผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม (.659) รองลงมาคือ พฤติกรรมการใช้สื่อ (.198) และสิ่งอำนวยความสะดวก (.129) ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามตัวแปร พบว่า

ความความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานมีผลทางบวกต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ แรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่มีความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานมาก มีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดีกว่าแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรมน้อย

พฤติกรรมการใช้สื่อมีผลทางบวกกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ แรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อมาก มีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดีกว่าแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อน้อย

สิ่งอำนวยความสะดวกมีผลทางบวกกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ แรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมาก มีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดีกว่าแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย

ในขณะที่อิทธิพลจากสังคมมีผลทางลบกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ แรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีอิทธิพลจากสังคมมาก มีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล น้อยกว่าแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการบิน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่มีอิทธิพลจากสังคมน้อย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม อิทธิพลจากสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) เมื่อพิจารณาจำแนกตามตัวแปรสามารถอภิปรายผลได้ว่า

พฤติกรรมการใช้สื่อมีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัล กิจกรรมการใช้สื่อดิจิทัล และแอปพลิเคชันที่ใช้ในระหว่างการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง Media culture and digital generation ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อมาก จะมีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาก และจะทำให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ รู้จักรักษาความปลอดภัยของข้อมูลออนไลน์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคม (Galina, M., 2016)

ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับทฤษฎีบูรณาการการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีการอธิบายถึงความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของบุคคล โดยระดับความเชื่อด้านประโยชน์ที่พึงจะได้จะส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงหากบุคคลมีความมั่นใจในการใช้นวัตกรรมโดยไม่ต้องใช้ความพยายามสูงนัก หรือเข้าใจว่าใช้งานง่าย จะมีแนวโน้มการพัฒนาตนเองได้ดีเช่นกัน (Venkatesh, V. et al, 2003)

อิทธิพลจากสังคมมีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สอดรับกับงานวิจัยเกี่ยวกับ Relevant local content, social influence, digital literacy, and attitude toward the use of digital technologies by women in Uganda ที่พบว่า หากบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างอิทธิพลจากสังคมกับทักษะดิจิทัลแล้ว จะสามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสิ่งเหล่านี้จะยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้ หากได้รับการแรงกระตุ้นเชิงบวกจากครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงานอีกด้วย (Abima, B. et al., 2021)

และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง Digital literacy of employees in production process—Analyze of production stability and productivity in INDUSTRY 4.0 concept ที่อธิบายถึงความจำเป็นในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับพนักงานเพื่อให้การทำงานเกิดความลื่นไหล อีกทั้งยังสร้างเสริมการเรียนรู้ ค้นคว้า และสร้างข้อมูลการสื่อสารระหว่างการทำงาน โดยพนักงานจะสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างหลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ (Chromjakova, F., 2018)

ผลการวิเคราะห์หัตถถอดยพหุคูณของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยเรื่อง Media culture and digital generation ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อมาก จะมีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาก และจะทำให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ รู้จักรักษาความปลอดภัยของข้อมูลออนไลน์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคม (Galina, M., 2016)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) ของแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการบินในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยความคาดหวังต่อ

ผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก อิทธิพลจากสังคม และพฤติกรรม การใช้สื่อ มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital literacy) อย่างมีนัยสำคัญตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อ ความคาดหวังต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญตามลำดับ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการบินในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้ 1) เสนอแนะให้ทำการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ให้กับแรงงานของตนเอง และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยเฉพาะ ซึ่งหน่วยงานนี้จะต้องไม่ถูกแทรกแซงโดยงานทั่วไปอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับแรงงาน โดยแรงงานสามารถสอบถาม ปรีกษา ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การที่แรงงานไม่มีทักษะที่ดีเกิดจากการขาดความรู้ และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ขาดกำลังใจ และละเลยในการพัฒนาทักษะของตนเอง การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะทางขึ้นมาจะทำให้แรงงานได้มีช่องทางในการติดต่อ สอบถาม และเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้แรงงานได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดใจยอมรับกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในที่สุด 2) การจัดอบรมการพัฒนาทักษะฯ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง องค์กรควรมีการวางแผนให้มีการจัดการอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ วัดผล และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำ KPI ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้แรงงานพยายามทำความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มประสิทธิภาพ 3) การให้รางวัลกับแรงงานที่มีผลการพัฒนาทักษะฯ ที่ก้าวหน้าอย่างเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ และเพิ่มแรงบวกให้กับแรงงาน โดยหน่วยงานสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาทักษะ เช่น ค่าแท็บเล็ต หรือค่าแพคเกจอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้แรงงานรับรู้ถึงความใส่ใจขององค์กรที่มีต่อตนเองอีกด้วย ทั้งนี้ หากองค์กรได้พัฒนาไปสู่การเป็นต้นแบบทางด้าน การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแล้ว การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้จะเป็นโครงการนำร่อง เพื่อให้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ รวมไปถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ทัดเทียมกับ มาตรฐานในระดับสากล เพื่อผลักดันให้แรงงานไร้ฝีมือกลายเป็นแรงงานฝีมือ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนการทำและการตีพิมพ์วิทยานิพนธ์จากเงินงบประมาณแผ่นดิน ครั้งที่ 4 ประจำปีงบประมาณ 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2560). สถานการณ์และการเตือนภัย ด้านแรงงาน ปี 2560 (มกราคม - ธันวาคม 2560). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงาน.
- _____. (2561). แผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี). เรียกใช้เมื่อ 19 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.eeco.or.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2562. กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับเสนอ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Abima, B. et al. (2021). Relevant local content, social influence, digital literacy, and attitude toward the use of digital technologies by women in Uganda. *Gender, Technology and Development*, 25(1), 87-111.
- Chromjakova, F. (2018). Digital literacy of employees in production process—Analyze of production stability and productivity in INDUSTRY 4.0 concept. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2044, No. 1, p. 020014). AIP Publishing LLC.
- Galina, M. (2016). Media culture and digital generation. *International journal of media and information literacy*, 1(2), 116-121.
- IFS. (2017). The route to perspective on digital change. Retrieved July 14, 2018, from <http://www.ifsworld.com/corp/sitedore/medialibrary/assets/2017/06/21/ifs-digital-change-survey/>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Li, J. et al. (2018). Research on dynamic facility layout problem of manufacturing unit considering human factors. Retrieved April 29, 2020, from <https://www.hindawi.com/journals/mpe/2018/6040561/>
- Venkatesh, V. et al. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS quarterly*, 27(3), 425-478.